

FÉRFIAK ÉS NŐK A TÖRTÉNELEM TÜKRÉBEN (OLVASMÁNYFELDOLGOZÁS)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1-3.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Bottyán János: Hitünk hősei, Kálvin Kiadó, 1995; Kiss Ferenc életműve (szerk.: Fekete Károly), Budapest, 2012; (<http://diakonia.hu/images/kissferenc/160.pdf>); Egyháztörténet 2. tankönyv és tanári kézikönyv, RPI, 1998; <http://www.hir24.hu/idokep/2010/08/27/martin-luther-king-beszede-1963/>; http://hu.wikipedia.org/wiki/Martin_Luther_King)
<http://www.diakonia.hu/kissferenc/Dr.KissF.Kon.fBeszam.Dr.FeketeK..htm>

Állami iskolában alapvetően 0 óra lehetőség van a téma feldolgozására. Egyházi iskolában 1-3 óra áll ehhez rendelkezésre, szabadon választható módon. Akár lehetőség van így arra is, hogy a 3. órában egy szabadon választott, tanulók által már ismert, vagy az iskolához kapcsolódó – valamilyen szempontból példaképpé javasolt személy életének bemutatására és feldolgozására.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK EGYHÁZI ISKOLÁBAN:

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none">• Vegyen részt aktívan a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.• Ismerje Kiss Ferenc személyét, tudjon az életére, munkásságára vonatkozóan legalább három fontos információt elmondani.	<ul style="list-style-type: none">• Vegyen részt aktívan a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.• Ismerje Kiss Ferenc személyét, tudjon az életére, munkásságára vonatkozóan legalább három fontos információt elmondani.• A tanuló mondjon példákat arra, hogy kik és miért lehetnek követendő példák keresztyén szemmel a történelemből/egyháztörténelemből.• Tudja megfogalmazni saját magára vonatkozóan, korosztályi szinten, hogy mit lehet férfiként tenni egyházunk, hitünk érdekében.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT AZ EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Követhető példák keresése a történelemből

Kognitív: Felismertetni azt, hogy a példának modellértéke van – de ezt nem lehet rákényszeríteni senkire.

Affektív: Saját modell megkeresésében egy döntő szempont az azonosulási folyamat.

Pragmatikus: Bátorítás és segítségadás példakép keresésére.

ÓRAVÁZLAT

Megjegyzés: A Férfiak és a Nők a történelem tükrében c. óra összekapcsolható egy miniprojektte. Ebben az esetben a fiúk választhatnak híres férfit, a lányok pedig híres nőt az alábbi óravázlat alapján.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Házi feladat ellenőrzése: egy férfi a történelemből, aki nagy hatással volt rád.</p> <p>Férfiak a történelemből A TK képkockái alapján beszélgetési lehetőség a következőkről:</p> <ul style="list-style-type: none">• Felismer-e a tanuló valakit az ott szereplő férfiak közül?• Mit tud azokról, akik ismerősek a számára?• Ha nem ismeri fel őket, akkor vajon mikor élhetett az illető? Vajon mi lehet a jellemző rá? Mi derül ki a kép /rajz alapján róla?• Mi lehet a közös a diasorozaton szereplő férfiak között?• Vajon abban a korban mit jelenhetett Isten szerint élni, hívő embernek lenni?	<p>Akár kiselőadások útján is bemutatathatók az elkészült házi feladatok.</p> <p>Korábbi ismeretek felelevenítése, a téma bevezetése.</p> <p>Ha nagyon nem megy a tanulók számára a képek felismerése, akkor kinyomtatható az instrukciók a MF feladataihoz c. részből a nevekkel ellátott változat és lehet beszélni az alapján a felvetett kérdésekről. Mindenképpen jussunk el a csoporttal odáig, hogy legalább 1-2 férfi esetében végiggondolják azt, hogy az adott korban hogyan élhették meg a hitüket. (mi akadályozhatta, segíthette őket) Előfordulhat, hogy előítéletes megjegyzések is születnek. Jelezzük a diákok számára, hogy ez nem elfogadható.</p>
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Feldolgozás, MF és TK alapján. Feladat a diákoknak: Képzeletben utazz vissza a történelemben! Ha helyet cserélhetnél valakivel a híres férfiak közül valakivel, kit választanál? Készíts róla egy rövid portrét és mutasd be a többieknek!</p> <p>Portrékészítés szempontjai:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ki volt ő? Mikor és hol élt?	<p>Kapcsolódó MF feladatok MFEL olvasmány feldolgozás</p> <p>Adjunk arra lehetőséget, hogy a diákok saját maguk válasszanak ki történelmi személyeket, akit ismernek</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Mi miatt emlékszünk rá? • Milyen tulajdonságai/tettei miatt választottad éppen őt? • Ha lenne egy időgéped és meglátogathatnál, mit kérdeznél tőle vagy mit mondanál neki? • Kérd meg a padtársad vagy egy barátod arra, hogy játszatok el egy képzeletbeli párbeszédet a választott személlyel! Te légy az általad választott híres férfi, aki válaszol a kérdésekre! • Mit gondolsz, mit mondana a választott személy, ha ma élne és a világunkban járna? • Ha hívő ember volt, mit jelentett számára a hit? • Hogyan jelent ez meg a tetteiben? • Készíts jegyzetet vagy egy jellemző rajzot róla! • Te, személyesen mit tanultál az adott személytől? <p>Tanári magyarázat: Az Istennel való kapcsolat minden korban megélhető</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minden korszaknak megvannak a maga sajátosságai. (A csoport által felhozottakból lehet példát adni rá.) • Minden korszakban voltak emberek, akik hittek Istenben. • A hitük hatással volt a mindennapi viselkedésükre, tetteikre. • Példák: Kiss Ferenc és Martin Luther King rövid, portrészerű bemutatása. (Ide bekapcsolható olyan férfi, aki a hittanoktató szerint példakép lehet a diákoknak és helyileg ismerhető. Gyülekezeti vezető, az iskolához köthető személy, stb.) • Az Istennel való kapcsolatot régen és ma is meg lehet élni. Ez a tetteinkre, másokkal való viselkedésünkre is hatással van. <p>Közös beszélgetés a következő témáról: mit szeretnél, hogyan emlékezzon majd rád az utókor?</p>	<p>és nagyra tartanak. Ha tanácstalanok, akkor a témához bevihetőek az 5-7. évfolyam hittankönyvei és a tanult személyekből válogatnak. Ha lehetőségünk van rá, kérjünk az iskolai könyvtárból történelemkönyveket, lexikont is az órára a kutatáshoz.</p> <p>A feladatot akár csoportbontásban is végezhetjük, ahol a kiscsoport kb. 10-15 percet kap az egyéni kutatómunkára, majd az elkészült eredményt közösen mutatják be. Lehetőség szerint a fiúk egy híres férfit, a nők pedig egy híres nőt válasszanak.</p> <p>Ha az idő engedi, közös idővonalon helyezzük el a választott személyeket. Kapcsolódó feladat: MFEI olvasmány-feldolgozás 3. feladat</p> <p>A portrék bemutatásához használható a TK leírása Kiss Ferencről és Martin Luther Kingről.</p>
aranymondás javaslat	Szerző javaslata: Jer 17,7-8 (férfiak) Péld 31,10 (nők)	
Ének javaslat	Áldott a férfi, ki Istenben bízik egyedül Kotta letölthető: http://csecsy.hu/konyvek/enekskonyv/aldott_a_ferfi_ki_istenben_bizik_egyedul	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÓRAVÁZLAT LEHETŐSÉGEK EGYHÁZI ISKOLÁK SZÁMÁRA, AZ EGYES RÉSZTÉMÁKHOZ KAPCSOLÓDÓAN

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK EGYHÁZI ISKOLÁBAN

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none">• Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.• Kiss Ferenc személyének és szolgálatának korosztályi szintű ismerete.	<ul style="list-style-type: none">• Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.• Kiss Ferenc személyének és szolgálatának korosztályi szintű ismerete.• Martin Luther King személyének és szolgálatának korosztályi szintű ismerete.• A tanuló mondjon példákat arra, hogy kik és miért lehetnek követendő példák keresztyén szemmel a történelemből/egyház történelemből.• Tudja megfogalmazni saját magára vonatkozóan, korosztályi szinten, hogy mit lehet férfiként tenni egyházunk, hitünk érdekében.

Célkitűzés az órákra: 2-3. óra

A 3. órára szabadon is választhatóak olyan személyek, akikről a hittanoktató/lelkipásztor úgy gondolja, hogy a diákoknak tudniuk kell róluk. Lehetnek történelmi személyek, vagy kortársak is, attól függően, hogy kit tart fontosnak a hittanoktató. A férfiakról szóló rész során figyeljünk oda arra, hogy mindenképpen férfiakról legyen szó – míg a „Nők a történelem tükrében”. c. résznél nők kerüljenek elő. Az alábbi feladatok a feldolgozás során, szabadon használhatóak.

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Interjú/cikk készítése az adott személyről

A kutatott, vagy a hittanoktató által bevitt információk alapján kérjük meg a diákokat arra, hogy készítsenek cikket/interjút az adott személyről.

2. Szobor/emlékmű készítés

A csoport képzelje el, hogy a városukban/falujukban új szobrot/emlékművet készítenek. Ezt a szobor/emlékmű az adott személy fő jellemzőit akarja hordozni és a legfontosabb tetteire akar emlékeztetni. A csoport kapja azt a feladatot, hogy készítsenek tervet a szobor/emlékmű számára. Ehhez a következőknek kell elkészülniük:

- Mit fejezzen ki a szobor/emlékmű?
- Írott jegyzet/vázlat készítése a szoborról/emlékműről, a legfontosabb jellemvonások meghatározásával. (Hogyan nézzen ki, miből készüljön, stb.)
- Egy 3dimenziós minta készítése a szoborról/emlékműről. (A legegyszerűbb, ha gyurmából készül el.)
- A készítés során, akár a feliratban, akár az ábrázolásban, mindenképpen jelenjen meg az, hogy ő Istenben bízó, hitben élő ember volt.

3. Mit jelentett hívő embernek lenni egy történelmi korszakban?

Lehet kiscsoportos, vagy egész osztályt mozgató feladat. Válasszanak ki a csoporttagok egy történelmi korszakot és gyűjtsék össze a fő jellemzőit. Felhasználhatják a korábbi évek hittankönyveit is, ill. történelem könyveit, amikor arról az oldalról nézik a kort, hogyan lehetett akkor a hitet megélni. A következő kérdésekre mindenképpen keressenek válaszokat:

- Mi volt annak a korszaknak a fő jellemzője?
- Milyen szerepet játszott az egyház/a hit abban az időszakban? (Fontos volt-e, miben jelent meg, stb.).
- Gyűjtsenek össze ismert személyeket, akik hívő emberek voltak abból a korból. Mit tettek és hogyan kapcsolódtak be a történelembe.
- Írjanak vagy játsszanak el egy jelenetet arról a korszakról. Akár meg is tervezheti a csoport közösen az órát, a hittanoktató segítségével kereshetnek és bevihetnek a kort idéző képeket, nézhetnek művészeti alkotásokat róla, stb.

Ha a csoport a 3. feladatot választja, ez egy több órát átölelő projektmunka. Akár a következő egység (Nők a történelem tükrében) óráit is felhasználhatják arra, hogy az adott korból közösen keresnek férfiakat és nőket. A hangsúly mindenképpen azon legyen, hogy minden korban megélhető az Istennel való kapcsolat – még a nehézségei ellenére is.

4. Isten szolgálatában az egyéni erősségek alapján

Mind a férfiak/fiúk, nők/lányok témája kapcsán jó, ha szó esik arról, hogy minden embernek (nemtől függetlenül) lehet feladata Isten ügyében. Az órák során összegyűjthetjük azt, hogy melyik diáknak mi az egyéni erőssége, és ezt hogyan használhatja Isten ügyének az érdekében.

INSTRUKCIÓK FELADATOKHOZ:

TK Motivációs részében található képek a következő szereplőket ábrázolják:

1. Római hívők 2. Augustinus 3. középkori üldözött hívő 4. Luther szobor 5. Kálvin
6. gályarabok emlékműve 7. Szent Molnár Albert 8. régi fotó 9. régi fotó 10. olvasó férfiak 11. ortodox
11. börtönben 12. amerikai katona 13. bibliaolvasó fiú egy hajléktalannal

A Női témákhoz kapcsolódva:

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Javasolt irodalom:* Dizseri Eszter: Zsindelyné Tüdős Klára, Kálvin Kiadó, Budapest, 1994; Zsindelyné Tüdős Klára emlékkonferencia kiadványa, 1995. július 22-23, Oláh Miklós Nyomda és Kiadó Bt. 1995;
<http://pumpkin-paradise.com/tudos-klara-ruhak-testkozelben/>;
http://nagyiduma.blog.hu/2013/10/22/zsindelyne_tudos_klara_a_tukor#more5591799;
<http://www.mindennapi.hu/cikk/eletmod/zsidomento-magyar-nore-figyeltek-a-parizsi-divathazak/2011-08-07/5823>; Pásztor Jánosné: Matolcsy Miklósné a vakok misszionáriusa, Budapest, 2001; Dr. Benke György: Hittan 7. RPI, Budapest, 2000; Beliczay Angéla: Engem várnak a szigetek, Budapest, 1987; Szombathy Gyula: Életutak-mártírsorsok-szemelvények a XX. századból; <http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC11587/12234.htm>;
<http://www.zsido.hu/nemcsak-nknek/eset-chajil>)

<http://refujvaros.hu/olozas-cikkek-kis-es-nagy-vilagunkbol/pilder-maria-az-ur-szolgaleanya-reszlet>

A Református Nőszövetséghez:

<http://www.parokia.hu/lap/jezus-kovetese/ujzag/cikk/mutat/4772/?i=811>)

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none">• Vegyen részt aktívan a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.• Tudja röviden bemutatni Molnár Mária személyét és szolgálatát.	<ul style="list-style-type: none">• Vegyen részt aktívan a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.• Tudja röviden bemutatni Molnár Mária és Zsindelyné Tüdős Klára személyét és szolgálatát.• A tanuló mondjon példákat arra, hogy kik és miért lehetnek követendő példák keresztyén szemmel a történelemből/egyház-történelemből.• Tudja megfogalmazni saját magára vonatkozóan, korosztályi szinten, hogy mit lehet nőként tenni egyházunk, hitünk érdekében.

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Interjú/cikk készítése az adott személyről

A kutatót, vagy a hittanoktató által bevitt információk alapján kérjük meg a diákokat arra, hogy készítsenek cikket/interjút az adott személyről. El is játszható az interjú, képzeletbeli párbeszéd formában.

2. Szobor/emlékmű készítés

A csoport képzelje el, hogy a városukban/falujukban új szobrot/emlékművet készítenek. Ezt a szobor/emlékmű az adott személy fő jellemzőit akarja hordozni és a legfontosabb tetteire akar emlékeztetni. A csoport kapja azt a feladatot, hogy készítsenek tervet a szobor/emlékmű számára. Ehhez a következőknek kell elkészülniük:

- Mit fejezzen ki a szobor/emlékmű?
- Írott jegyzet/vázlat készítése a szoborról/emlékműről, a legfontosabb jellemvonások meghatározásával. (Hogyan nézzen ki, miből készüljön, stb.)
- Egy 3dimenziós minta készítése a szoborról/emlékműről. (A legegyszerűbb, ha gyurmából készül el.)
- A készítés során mindenképpen jelenjen meg az, hogy ő Istenben bízó, hitben élő ember volt.

3. Mit jelentett hívő embernek lenni egy történelmi korszakban?

Lehet kiscsoportos, vagy egész osztályt mozgató feladat. Válasszanak ki a csoporttagok egy történelmi korszakot és gyűjtsék össze a fő jellemzőit. Felhasználhatják a korábbi évek hittankönyveit is, ill. történelem könyveit, amikor arról az oldalról nézik a kort, hogyan lehetett akkor a hitet megélni. A következő kérdésekre mindenképpen keressenek válaszokat:

- Mi volt annak a korszaknak a fő jellemzője?
- Milyen szerepet játszott az egyház/a hit abban az időszakban? (Fontos volt-e, miben jelent meg, stb.).
- Gyűjtsenek össze hívő embereket abból a korból. Mit tettek és hogyan kapcsolódtak be a történelembe.
- Írjanak vagy játsszanak el egy jelenetet arról a korszakról. Akár meg is tervezheti a csoport közösen az órát, vihetnek be a kort idéző ruhákat, nézhetnek művészeti alkotásokat róla, stb.

Ha a csoport a 3. feladatot választja, ez egy több órát átölelő projektmunka. Akár a következő egység (Nők a történelem tükrében) óráit is felhasználhatják arra, hogy az adott korból közösen keresnek férfiakat és nőket. A hangsúly mindenképpen azon legyen, hogy minden korban megélhető az Istennel való kapcsolat – még a nehézségei ellenére is.

4. Isten szolgálatában az egyéni erősségek alapján

Mind a férfiak/fiúk, nők/lányok témája kapcsán jó, ha szó esik arról, hogy minden embernek (nemtől függetlenül) lehet feladata Isten ügyében. Az órák során összegyűjthetjük azt, hogy melyik diáknak mi az egyéni erőssége, és ezt hogyan használhatja Isten ügyének az érdekében.

5. A tükör – Zsindelyné Tüdős Klára gondolatainak szövegelemzése a következő kérdések alapján:

- a) Mit gondol magáról a szerző?
- b) Mit gondol a tükrőről?
- c) Mit javasol az ifjúságnak?
- d) Mi az, ami mára is alkalmazható és érvényes?

A tükör

„Kopott, csorba kis jószág. Régi lomok között találtam egy fiók aljában. Csinos kis kígyóbőr táska megmaradt darabja, melyet már régen el is felejtettem. Valamikor, abban az ántivilágban sokat nézegettem benne magamat. Túl magasnak találtam a homlokomat, ezért frufrut vágtam, mert akkor régen nem illett egy nőnek a világító homlok, tudálékos kékharisnyát sejtettek mögötte. Egy lányban pedig a naivság, a szende csacskság volt a vonzó, s hát én is vonzó akartam lenni.

Úgy mélyen, igazán sosem néztem én bele abba a kis tükörbe. Megelégedtem azzal, amit a felület mutatott. Púdert kentem az orromra, hullámos nagy hajamból szebbnél szebb frizurákat csináltam, kis fekete bársonyszalaggal medalliont kötöttem a nyakamba, s úgy gondoltam, minden rendben van. Azt, hogy a divatos, csinos külső mögött mi húzódik meg, hogy a frufrus homlok milyen nagyravágyó, hiú önzést takar, az eszembe se jutott. Mert hát az ifjúság nemigen szokott a dolgok mélyére nézni. Lefoglalja, kielégíti a látszat, s ha az tetszetős és hódító, az elég neki.

Azóta, amióta a legutóbb a kezembe vettem, tenger sok esztendő telt el, „megrakodva búval és örömmel”. Néha-néha jutott is eszembe, hogy talán nem is az voltam én, akit abban a tükörben láttam. Gondoltam rá, hogy talán a karrierért mindent áldozó, vészes kis béka volt az a nekem nagyon tetsző lány..., de elhessegettem az efféle gondolatokat. Megtartottam a tehetséges, fess, „ki, ha ő nem?” lánynak a képét vénségemig. Isten malmai azonban lassan, de biztosan örölnek, és nekem újra a kezembe került a tükör... Megvakult üvege furcsa dolgokat tárt elém, és egyre élesebben! Emberi arcok tűntek fel benne, nem egy, sok! Nők, férfiak, fiatalok, öregek, akiken én pillarebbenés nélkül úgy léptem át, hogy észre sem vettem.

Megrémlett előttem nagyanyám filigrán, hajlott hátú, kicsike alakja, aki úgy szolgált ki engem, a húszéves fruskát, mintha az neki kötelessége lett volna. Szerettem pedig, de soha meg nem kérdeztem: nem fáradt-e, mi bántja, mitől szomorú? – Aztán anyám, akit egy fizetett ápolónő gondjára hagytam, sohasem találva időt a nagyvilági élet forgatagában, kicsit törődni vele, mesélni neki az életünkről, ami pedig nagyon érdekelte. – Aztán egy délceg, csinos úrlovas előkelő alakja, akihez a család adott feleségül, amitől én jogot formáltam magamnak, hogy elhagyjam kislányával együtt, betegen, a nagy szerelemért: a színházért! (...)

Nagy sikerélményeim voltak, de most, ha a mélyére tekintek a tükörnek, be kell vallanom, hogy csalás volt ez bizony, mégpedig a vastagjából. A rugója egy féktelen elbizakodottság és az emberek lenézése. Szeretet? Hol voltam én attól! Kit is szerettem én voltaképpen? Magamat! De úgy, ahogy a felebarátot kellett volna. Mindnyájunk zsebében lapul valahol egy ilyen tükör, amelyben meglátjuk egyszer magunkat úgy, „amint vagyunk”, megtévesztő szépítőszerek nélkül. Akit az Isten kiválasztott, annak meg kell tudnia magáról az igazat, hogy felsikoltson – a kegyelemért!” (...)

5. A TK motivációs részében található dián a következő korokból származó személyek/képmások találhatóak.

1. római nők 2. középkori ikon 3-6. XI.-XVII. század
7. Árva Bethlen Kata 8. Lorántffy Zsuzsanna 9. régi fotó, XX. század eleje,
10. ápolónő, XX. század, 11-13. XX. század, 14-18. mai bibliaolvasó nők, lányok

INSTRUKCIÓK A FELADATOKHOZ
